

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1. an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea

rostită de P. S. S. Părintele Episcop Andrei la incheierea cursurilor
dela Academia Teologică.

Imi amintesc că, anul trecut la 15 Iunie, tot la serbare de sfârșit de an, aveam o presimțire. Aveam impresia că ne aflăm între ruine, că o lume veche s'a dărâmat și o altă lume se clădește. Astăzi, putem spune că ne aflăm la zorii celeilalte lumi care va veni. Și trebuie să credem în presimțiri. Toată credința noastră creștină, e o mare presimțire.

Presimt că ne apropiem tot mai mult de pragul unei noi lumi spirituale, și văd că ne apropiem oarecum și pregătiți sufletește pentru această nouă lume.

Mă duc cu gândul acuma la anii trecuți dela înființarea acestei școale. O sută douăzeci de ani de existență. E o mare cinste pentru noi că putem rosti acest număr. E o cinste deosebită ce ne-o acordă Dumnezeu, că am ajuns această împlinire; patru generații de oameni, atâția înaintași, atâția absolvenți ieșiți depe băncile ei. In fața acestor realități, care să fie atitudinea noastră?

Imi aduc aminte cum a călăuzit Dumnezeu pe poporul Său în Testamentul Vechiu. Înainte de a-i da așezări statornice, îi dădea judecători. Azi am putea caracteriza pe acei judecători ca mari luptători naționali, apărând ființa poporului și nepermițându-le să se amestece cu streinii. Acesta, până când s'au stabilit într'o țară a lor, unde Dumnezeu le-a dat regi, împărați și posibilitatea de a-și construi templu.

Această școală, o sută douăzeci de ani, a dat și ea păstori sufletești cari erau un fel de „judecători“ pentru poporul nostru, mari îndrumători și apărători naționali. De câtva timp încoace, însă, misiunea preoțimei potențându-se, școala aceasta, a trebuit

și ea să pregătească mai ales părinți duhovnicești, înduhovniciți și pentru înduhovnicire. Preotul nostru de mâine, nu va mai fi preotul de ieri. Vremurile nu stau pe loc, și înaintarea vremurilor necesită și un progres al Bisericii. Biserica este corabia ce luptă cu valurile, dar care nu se confundă niciodată ci plutește deasupra valurilor. Duhul lui Antichrist în lume, această ideologie anticreștină care sapă la temelia Bisericii lui Hristos, impune o intensă activitate preotului, care are datoria să-l învingă.

Iubiți absolvenți, după patru ani de trăire împreună, a sosit timpul despărțirii. E un moment de duioșie când părăsiți pe această mamă iubitoare, la sânul căreia v'ați adăpat. Eu mă despart cu o mare încredere de această serie de absolvenți. Constat cu bucurie progresul vostru și cred că și de aici înainte vă veți face datoria cu multă cinste. Am încredere că dela sânul iubitor al mamei, copilul va duce cu sine numai dragoste. /

Sunt apoi mulțumit că în anul 1938, atunci când am făcut apel la frații mei, Prea Sfințiții Chiriarhi de dincolo de munți, am fost înțeles de unii, trimițându-mi-se elementele cele mai bune. Am făcut acea cerere, pentruca sufletul fraților de dincolo, să fie cunoscut și aici, iar cel de aici să fie cunoscut și dincolo. Din această înfrățire nu va putea ieși decât tipul nou de preot, preotul care să fie la înălțimea chemării sale și la cerințele vremurilor. Voi cei de dincolo, nu m'aș putea lăuda că ați învățat mari lucruri dela noi. Avem însă aici un duh militant al ortodoxiei, pe care nu l-au putut birui nici catolicii, nici pro-

testanții și toate sectele. Noi nu avem ceace aveți voi. Noi nu avem acea artă bizantină dela voi, nici slujbele voastre atât de înflorite, nici poporul vostru atât de bun. Avem însă dârzenie în suferință și ortodoxie pecetluită cu durere. Dacă ați cunoscut ceva ce să luați cu voi, apoi duceți această putere de ortodoxie militantă și dârzenia ei care nu se târguește cu vremurile ci le biruiește. Ați fost elemente foarte bune. Dumnezeu a voit să binecuvinteze gândul meu. Ați fost elemente de valoare și distinse, și prin voi colegii voștri de aici au putut cunoaște sufletul fraților noștri de dincolo.

Secerișul e un dar al lui Dumnezeu.

Dumnezeu face ca sămânța să încolțească. Roadele de azi sunt roade ale sf. Duh. În școala teologică nu se asimilează numai cunoștințe ci se transformă vocația în apostolat. Dacă în cei patru ani de zile sufletul studentului teolog nu se transformă complect în armura Duhului, atunci el va fi cel înșelat. Când i se va da în mână sabia lui Hristos, se va simți gol, și dezarmat.

Cu aceste mărturisiri, rog pe Tatăl ceresc să binecuvinteze secerișul și în special mă rog pentru cei cinci fii sufletești care pleacă astăzi dela noi, în Eparhiile lor de dincolo de munți unde sunt așteptați cu nerăbdare de credincioși.

Al unasutădouăzecilea an

Incheierea anului școlar la Academia de Teologie

Duminecă, în 14 Iunie 1942 după Sf. Liturghie și Doxologie, a avut loc în aula Academiei teologice din Arad încheierea celui de al 120-lea an școlar. Evenimentul acesta de mare însemnătate pentru istoria unei școli românești de Teologie, a fost sărbătorit în cadre — potrivite vremurilor — simple dar impresionante.

Când P. S. S. Părintele Episcop Andrei a apărut în sala festivă însoțit de P. Cucernicii consilieri eparhiali și de către profesorii Academiei, Corul studenților, sub conducerea Păr. proi. P. Bancea intonează „Pre Stăpânul...”, apoi compoziția Păr. prof. C. Givulescu: „O prea luminată nor”.

Intr'o atmosferă solemnă și plină de emoție, P. C. S. Păr. Iconom Stavrofor Dr. Nicolae Popoviciu, rectorul Academiei, rostește *cuvântarea* următoare:

Bun! Dumnezeu ne-a învrednicit să încheiem astăzi al 120-lea an din viața școlii noastre. *Unasutădouăzeci de ani* de activitate continuă în cadrele aceleiași instituții de învățământ este o perioadă de timp care raportată la împrejurările noastre de viață, unde durata atâtor instituții este prea efemeră, poate constitui un titlu de mândrie a statorniciei străduințelor depuse de multe generații în slujba pregătirii conducătorilor spirituali ai poporului nostru drept credincios dela frontiera de vest cea mai înaintată a Neamului românesc. Rare, foarte rare, sunt școlile din țara întreagă, care ar

putea număra 120 de ani de existență, iar în privința organizării sale de școală superioară, credem că putem să afirmăm că școala noastră este cea mai veche din țara întreagă. Intr'adevăr chiar dela început școala avea cursuri de doi ani și apoi începând cu anul școlar 1826—27 cursuri de trei ani, iar pentru anul școlar 1852—53 se hotărăște ca de aici înainte să se primească numai tineri cu pregătire de 8 clase gimnaziale adică de liceu. În acelaș timp chiar și școala teologică din Sibiu avea cursuri abia de 6 luni și numai marele mitropolit Andrei Șaguna le-a ridicat în anul 1846 la un an, în anul 1853 la doi ani și în anul 1862 la trei ani.

Această vechime unică de organizare superioară între școlile teologice și între școlile superioare de orice categorie, precum și rolul precumpănitor și misiunea sublimă îndeplinite de școala noastră în curs de 120 ani întru fortificarea sufletului creștin ortodox și susținerea naționalismului integral românesc, ne îndreptățesc să privim viitorul acestei școlii cu cea mai deplină siguranță de durabilitate și progres. O spunem aceasta chiar acum când nu demult a fost legiferată o nouă lege relativă la organizarea învățământului superior, care lege nu cuprinde nici o dispoziție privitoare la încadrarea Academiei Teologice în învățământul superior. Fără îndoială că filosoful creștin, dl profesor Ion Petrovici, actualul ministru al Departamentului Culturii Naționale și al Cultelor, când a omis Academiiile teologice din ca-

drele legii pentru reorganizarea învățământului superior laic, a avut intențiunea să creieze școlilor teologice un regim special, potrivit caracterului acestor școli, care fac parte din instituțiile bisericești și cari ca atare sunt supuse jurisdicțiunii autorităților bisericești.

Dealtfel bunăvoința d-lui Ministru *I. Petrovici* și a colaboratorului său dl Secretar general prof. *Aurel Popa*, un bun cunoscător al Academii Teologice, și însuși un absolvent distins al celei dela Sibiu, față de aceste școli se vede clar din împrejurarea că prin noul buget al Statului tuturor Academii Teologice li s'au acordat fonduri sporite pentru buna lor funcționare. Astfel pentru cele cinci Academii Teologice existente s'a creiat un fond pentru burse de 3.100.000 lei și un fond de 2.500.000 lei pentru cheltuielile materiale, pe când în anul trecut acest fond era numai de 1.000.000 lei. Apoi au fost sporite și posturile personalului administrativ, căci pe când până acum aveam numai un post de spiritual și unul de econom, de aci înainte vom avea un post de spiritual, unul de secretar și unul de administrator, plătiți din bugetul Statului. Prin urmare când ni se părea că școala noastră va ajunge într'o criză bugetară, în urma scăderii veniturilor noastre proprii, dl Ministru *I. Petrovici* și dl Secretar general *Aurel Popa* cu mână largă ne asigură viitorul din punct de vedere material, pentru ca scăpându-ne de grijile materiale să ne putem dedica toate puterile atingerii scopului școlii noastre. Le mulțumim călduros pentru grija ce o poartă și pentru înțelegerea ce o au față de școlile noastre în privința situației lor materiale și nu ne îndoim că și din punct de vedere legal vor binevoi să ne creieze, în înțelegere cu autoritățile bisericești, o situație potrivită rolului pe care o au școlile de pregătire preoțească în viața Bisericii și Statului. Și când vor binevoi să dispună cele cunvenite în această privință, îi rugăm respectuos să binevoiască a dispune și verificarea situației școlii noastre atât sub raportul pregătirii și activității profesorilor și studenților, cât și sub raportul organizării, pentru ca să-și câștige convingerea că școala noastră nu stă mai prejos de școlile din învățământul universitar.

Viața școlară din anul încheiat acum s'a desfășurat în împrejurările excepționale de războiu sfânt al Țării noastre, când toate forțele Națiunii trebuie puse în serviciul victoriei finale. Fără îndoială, aceste împrejurări excepționale au avut repercusiuni și asupra vieții noastre școlare, dar toți cei ce facem parte din cadrele acestei școli ne-am dat seama de răs-

punderea mare, ce apasă asupra noastră și de ceea ce avem de făcut spre a ne putea îndeplini misiunea în aceste vremuri grele, pentru că cei ce vor ieși din această școală să aibă aptitudini cât mai perfecte și să fie înzestrați cu mijloace cât mai bogate pentru cariera lor de viitori preoți, ca astfel să corespundem așteptărilor noastre superioare bisericești și să fim de cât mai mare folos sfintei noastre Biserici, Țării și Neamului.

Pregătirea viitorilor preoți am obișnuit să o privim sub două raporturi: cel al câștigării cunoștințelor teologice și cel al fructificării talentului vocației preoțești, al fructificării pozițiilor preoțești spre slujba preoțească, al conformării cât mai perfecte a vieții personale cu tot ceea ce poate face dintr'un student teolog un bun preot.

Cunoștințele teologice formează izvorul necesitat al adevărilor creștine, eterne; dar oricâte cunoștințe teologice ar câștiga cineva, vor rămâne numai „aramă sunătoare și chimval răsunător“ (I Cor. XIII. 1), dacă el nu se va strădui din toate puterile ca din cunoștințele câștigate să-și întărească și să-și fortifice cât mai mult aptitudinile înăscute pentru cariera preoțească. Comoara cunoștințelor teologice câștigate, fără aplicarea lor în viață, este fără nici un preț, după cum și „credința fără fapte este moartă“ (Iacob II, 26).

În privința câștigării cunoștințelor teologice, adică a pregătirii teoretice a studenților constatăm că suntem în progres față de anul trecut. Ne-am străduit ca studenții noștri să ajungă la convingerea că de cunoștințele teologice nu au nevoie pentru notele dela examene, ci pentru folosul lor sufletesc, deoarece cunoașterea cât mai perfectă a complexului de cunoștințe ale sublimului sistem de cugetare creștină ortodoxă va fi soarele care va furniza lumina conducătoare pe drumul, pe care a plecat studentul teolog. O dovadă despre progresul realizat de școala noastră în privința pregătirii teoretice a studenților este și împrejurarea că revista „Catehetul“ redactată de studenți sub conducerea colegului, părintele profesor *Vintilă Popescu*, a fost bine apreciată de cercurile competente în materie de catehizație. Editarea acestei reviste dovedește că studenții noștri au ajuns în situația de a împărtăși și altora din cunoștințele câștigate în această școală.

Dar în același timp am insistat și mai mult în anul școlar expirat asupra celeilalte părți a pregătirii viitorilor preoți, care parte este și mai importantă decât cea a câștigării cunoștințelor teologice.

Creștinismul nu este numai un sistem complex de adevăruri teoretice, numai o filosofie morală teoretică, ci mai presus de toate este și mai importantă decât cea a câștigării cunoștințelor teologice.

Creștinismul nu este numai un sistem complex de adevăruri teoretice, numai o filosofie morală teoretică, ci mai presus de toate este viață, este o traducere în faptele vieții a normelor de credință și de morală creștină, o trăire în concepția de viață creștină, o trăire în Hristos, o urmare a lui Hristos în viață. Prin urmare oricât de complectă și desăvârșită ar fi pregătirea teoretică, științifică, a candidaților de preoți, această pregătire ar rămânea steapă și neroditoare, dacă comoara cunoștințelor teoretice nu va fi pusă și în practică, în viața de toate zilele. Nu aceia vor deveni preoți mai buni, care vor avea cea mai perfectă știință teologică, ci aceia, care vor avea mai multă dragoste către tot lucrul bun, care vor ști să facă mai multe fapte bune, care vor ști să alineze mai multe dureri sufletești și trupești de ale oamenilor, care vor ști să câștige mai multe suflete pentru viața cea veșnică.

În această privință pregătirea pentru preoție nu angajează numai mintea studentului, ci toate facultățile sufletești. Ba decât luminarea minții cu adevărurile creștine, mai importantă este educarea inimii și voinții în conformitate cu cele învățate. Sub acest raport al educației inimii și voinții studenților în spirit preoțesc adevărat, întâmpinăm însă mult mai multe și mai mari piedici, decât în privința câștigării cunoștințelor teoretice. În deosebi spiritul lumesc, diametral opus spiritului vieții creștine, nici un moment nu încetează de a se opune străduințelor de a forma personalități adevărate preoțești. Împotriva acestui spirit lumesc suntem angajați într'o luptă continuă. Și alegerea armelor de luptă, a metodei de luptă, este de cea mai mare importanță. Impunerea unor măsuri disciplinare restrictive, constrângerea din afară a studentului, obligându-l la respectarea normelor disciplinare sub amenințarea cu diferite pedepse, nu poate avea efectul dorit. Cu sistemul de dresură, cu sistemul ca autoritățile școlare să supravegheze prin metode polițienești respectarea de către studenți a normelor de conduită, nu se pot forma personalități înzestrate cu convingere rațională despre principiile și normele ce vor avea să-i călăuzească atât în școală cât și în viață după ce vor părăsi băncile școlii. Dimpotrivă scopul nostru va fi mai ușor atins prin formarea benevolă a unei convingeri personale profunde, că-

reia să-i urmeze *autotransformarea* omului lumesc într'un *nou om, duhovnicesc*, care prin *autodisciplinare* să-și dirige viața sa, printr'un continuu exercițiu de voință, chiar și în cele mai neînsemnate prilejuri din viață. Prin exercițiul în bine în cele mai mici lucruri și printr'un număr tot mai mare ai victoriilor voinții asupra tentațiilor rele, se poate forma încetul cu încetul caracterul și personalitatea, care să corespundă tot mai mult idealului creștin și preoțesc.

Așadar studentul teolog însuși este chemat în prima linie să-și formeze și să-și întărească voința în așa fel, încât să poată lupta cu succes deplin împotriva tuturor tentațiilor spiritului lumesc, împotriva tuturor relelor și împotriva tuturor factorilor dăunători formării personalității sale preoțești. Profesorii, spiritualul și prefectul de studii vor fi numai aliații fideli ai studenților în această luptă...

Problema educației studenților noștri teologi a fost discutată și într'o conferință a Consiliului profesoral în cursul anului școlar ținută sub președinția P. Sf. Sale Părintelui nostru Episcop, care ne-a dat prețioase sugestii. În această conferință s'a ajuns la anumite concluzii, pe care le-am și pus în aplicare în cursul anului școlar. Urmează ca în viitor să ne străduim și mai mult, atât profesorii, cât și studenții, pentruca studenții noștri să-și conformeze viața lor tot mai mult idealului la care vor fi chemați, de a fi „slujitori ai lui Hristos și administratori ai tainelor lui Dumnezeu“ (I Cor IV, 1), în care calitate deși fiecare preot este „luat dintre oameni“ și „este pus pentru oameni“, dar lucrează „celece sunt către Dumnezeu“ (Evrei V, 1).

Dacă ne va fi dat să ne apropiem mai mult de acest ideal, suntem smeriți mulțumitori atotmilostivului Dumnezeu pentru toate darurile, pe care le revarsă asupra noastră. În al doilea rând suntem mulțumitori și recunoscători Prea Sf. Sale Părintelui nostru Episcop Andrei, care cu largă inimă ne-a sprijinit, ne-a ocrotit și ne va ocroti, ne-a îndrumat și ne va îndruma în munca noastră, precum și Veneratului Consiliu Eparhial și Onoratului Minister al Culturii Naționale și al Cultelor, care ne-au creat și în anul trecut condițiile materiale prielnice, pentruca să putem arăta progres apreciabil față de trecut.

În fine mulțumind călduros fraților mei colegi pentru dragostea cu care și-au împlinit misiunea lor și Onorațiilor oaspeți, care au binevoit să asiste la această modestă serbare a școlii noastre, precum și dorind tuturor absolvenților din acest an să fructifice în cariera

lor viitoare cu cât mai mare folos pentru Sfânta noastră Biserică și pentru scumpa noastră Țară talantul dăruit de bunul Dumnezeu și zestrea duhovnicească primită dela școala noastră în cei patru ani de studii, iar studenților, cari vor veni la toamnă în mijlocul nostru, dorindu-le să progreseze tot mai mult în cele duhovnicești, declar încheiat anul academic 1941—42 al școlii noastre.

Cuvântul studenților

DI N. Nedelcu, președintele societății de lectură „Ep. Grigorie”, în numele absolvenților, rostește următoarea **cuvântare**.

Sunt momente sărbătorești în viața omului, când gura și limba nu pot articula tot ceace simte inima.

Sunt momente rari, care prin profunzimea lor, prin emoțiile adânci ce se stârnesc și prin înrăuirile bogate ce se revarsă fluvial din ființa lor, zăgăzuiesc valurile de îmbelșugată putere de afirmare a sufletului.

Astfel de momente trăim și noi cei zece absolvenți ai Academiei noastre de Teologie. Astfel de momente, ne-au prins și pe noi astăzi în val vârtejului lor sărbătorec. Cu greu deci, vom afla cele mai potrivite cuvinte, care să aibă puterea și darul, să scoată în lumină tot ceace se cade să spunem, astăzi.

Pentru noi cei zece absolvenți, astăzi se închide ultima foaie a unui capitol de viață consumat pe jertfelnicul pregătirii pentru misiunea pe cărările căreia ne-am angajat.

Cu ziua de astăzi ne luăm rămas bun dela sfântul nostru altar de cultură teologică, din luminile căruia ne-am aprins candelile luminii cu care vom pleca pe drumul viitorului.

Nu vom uita nici odată clipele petrecute sub aripile de mamă bună a celui mai vechi focar de lumină teologică transilvăneavă.

Fiecare ne vom strădui să multiplicăm la maximum luminile aprinse din făclia strajă peste veac a instituției din care plecăm. În drumul nostru către țintă ce acum ni se deschide, — trăim astăzi o etapă importantă. Simțim astăzi cele mai profunde și cele mai luminoase chemări de a propovedui Evanghelia mântuitoare și pe Hristos cel răstignit. Simțim povara tuturor datorțiilor împreunate cu frumoasa noastră misiune de viitori preoți, de a lucra din straja dimineții până în noaptea pentru binele sufletesc al tuturor credincioșilor ce ni se vor încredința spre conducere prin valurile fără de sfârșit ale acestei vieți.

În cei 4 ani de zile de neîntreruptă hrană duhovnicească acumulată între zidurile școlii ce

suntem pe punctul de a părăsi am strâns puteri biruitoare și învățăminte bogate, care ne pot fi o puternică cheazăie pentru îndeplinirea cu demnitate a misiunii sfinte și grele pe aripile căreia suntem gata a ne avânta...

Ca viitorii preoți suntem conșienți de durerea lumii ce-și caută în cele mai grozave chinuri rânduiala ei viitoare.

Când ființe nenumărate sufăr dureri, mizerie, spaimă, temeri de viitor, ne dăm seama că nu mai ne e permis să gândim la lucruri meschine și la plăceri trecătoare. Ne dăm seama, că de acum înainte trebuie să ne lăsăm pătrunși de mila care înalță, purifică și înfrăgește inima și de sentimentul de răspundere care ne poruncește să fim de cât mai mare ajutor unei lumi în suferință.

Timpurile de față cer să fim ca îngerii, care înfățișează chipul adevăraților slujitori ai lui Dumnezeu, neînfricați de dușmanii lui Iisus Hristos, apărând în orice clipă și cu prețul oricărei jertfe, credința, prin cuvântul și faptele noastre.

Timpurile de față, ca viitorii preoți, cer să fim ca îngerii, curați în sufletul și în trupul nostru, alungând dela noi orice patimă și orice poftă. Ca viitorii preoți, nu mai e permis să fim copleșiți de pretențiile exagerate, de grija satisfacerii poftelor ușuratică, ci trebuie să fim absorbiți complect și cu ardoare de singurul gând al slujirii lui Dumnezeu, uitând cu totul de ale noastre.

Numai pentru Dumnezeu trebuie să trăim, lucru știut fiind, că numai așa vom putea sluji cu adevărat Neamului, numai făcându-ne pe noi ruguri incandescente ale credinții, numai realizând în noi în măsură maximă care trăiește viguros din credință.

• Iată gândurile cu care cei zece absolvenți intrăm în marea cea mare a vieții și care gânduri promitem că nu le vom trăda niciodată.

Prea Sfințite Părinte Episcop,

În acest duios ceas de despărțire, gândurile noastre se îndreaptă pline de recunoștință către Prea Sf. Voastră și în voci unite depunem la picioarele scaunului P. S. Voastre mărturia dragostei și devotamentului nostru. Nu vom uita nici odată dragostea cu care ne-ați purtat de grijă tot timpul studiilor noastre teologice.

Zi de zi și la tot pasul am fost urmăriți de ochiul plin de grijă al P. S. Voastre. Zi de zi ne-ați urmărit, întocmai cum părinții își urmăresc fiii, străduindu-Vă să faceți din sufletele noastre maslini pe care să odihnească porumbelul Sf. Duh, iesle în care să se renască Hristos, prestol pe care să se sălășluiască Dumnezeu. Pentru tot ceace P. S. Voastră ne-ați făcut, pentru sfaturile părințești, îndemmurile și povețele binevoitoare și pentru jertfele materiale făcute cu ocazia pregătirii

noastre, noi cei zece absolvenți Vă purtăm o caldă recunoștință și o respectuoasă și filială dragoste.

În continuare dl N. Nedelcu, aduce în numele absolvenților prinos de mulțumire și recunoștință profesorilor, pentru smirna credinții și iubirii aruncată pe altarele inimilor lor, despre care mărturisește că „s'a aprins și simțim cum arde.”

Tot în cuvinte pline de căldura dragostei își ia rămas bun dela colegii care rămân și mai departe în Academie.

Urmează *cuvântarea* dlui I. L. Zotta, stud. absolvent, rostită în numele celor cinci studenți bursieri absolvenți, veniți la Arad din Eparhiile de dincolo de munți.

S'au scris pe răbojul vremii încă 4 ani de viață, 4 ani de trăire la altarul acestui sanctuar unde am fost adăpați din apa vie a învățăturilor sublime ale ortodoxiei, unde am învățat adevărata dragoste a lui Hristos. Iată-ne ajunși, cu ajutorul divinului Ocrotitor la sfârșitul unei vieți de școală, în care, cu firul de aur al dragostei, am legat de sufletele noastre învățăturile acumulate pe băncile acestei școale, unde am venit mănânați de un dor, arși de jarul celui mai sublim ideal...

Mi-e destul de greu când mă gândesc că trebuie să iau cuvântul în numele celor cinci absolvenți, cari, după ce au semănat în sufletele lor sămânța dragostei lui Hristos în această școală de înaltă spiritualitate ortodoxă și românească, sunt chemați să ducă pârga primului rod în Eparhiile matre de dincolo de munți.

Pr. Sf. Stăpâne, P. C. P. profesori,

Biserica ardeleană și în deosebi cea arădănană, a avut de dus lupte crâncene. Anul 1700 când o parte din Românii ardeleni trec la unirea cu Roma, apoi apariția atâtor secte cari au primejduit viața religioasă, au însemnat pentru Biserica ardeleană lupte continui, oboseli fără de sfârșit. Toate aceste lupte au întărit-o, i-au dat forțe de mai mare vitalitate și au fortificat-o. Spre deosebire de noi, cei de dincolo de munți, cari n'am avut de luptat prea mult, Biserica ardeleană s'a sbuciumat în fiorii luptelor, ținta ei finală fiind biruința asupra răului. În această titanică luptă, ortodoxia și-a găsit expresia pecetlirii cu foc în sufletele combatanților. Călite în luptă, sufletele credincioșilor ardeleni au fost impregnate cu cea mai curată și sublimă spiritualitate ortodoxă.

Aparația mitropolitului Andrei Șaguna, apariție meteorică și divină a veacului trecut, a pecetluit adânc spiritualitatea ardeleană a Bisericii străbune, când pe fruntea Ardealului milenar, strălucia pavăza ortodoxiei ecumenice. Duhovnicia, ancora de aur a marelui Șaguna și prin el a în-

tregii citadele ardeleni de spiritualitate ortodoxă, și naționalismul pur al poetului cântăreț al pătimirilor noastre naționale, Octavian Goșa, al cărui leagăn a fost tot Ardealul, ne-au pus în umbră pe noi cei de dincolo de munți, ne-au uimit, iar noi nu ne-am îndreptat spre această citadelă decât cu gând de admirație și cu tendința de a urca și noi spre aceleași culmi de glorie.

Noi cei 5 absolvenți ai Academiei teologice din Arad, de dincolo de munți, din Eparhii diferite, suntem cei mai fericiți că pronia divină ne-a hărăzit să ne adăpăm din spiritualitatea și naționalismul areelean. Ni s'a oferit cel mai fericit prilej, când acum 4 ani, în toamna anului 1938, prin înalta înțelegere și prin chemarea de răscruce a vremurilor, P. S. Voastră, călăuzit de gândul curat al înfrățirii dintre cei de dincolo și cei de dincoace de munți, acordând câte o bursă pentru Eparhiile din vechiul Regat, am fost trimiși de Prea Sfințitii noștri Chiriarhi să studiem aici. Pe lângă fericirea de a fi cunoscut spiritualitatea ardelenască cu întregul ei complex de viețuire, mai adăogăm și alta. O întâmplare a făcut ca toți cei trimiși aici să fim lipsiți și de stare materială, în imposibilitate deci de a mai putea continua studiile. Dar mâna divină a cerescului Părinte, nu ne-a lăsat în părăsire, ci, turnând har de îndurare în sufletul P. S. Voastre, V-a îndemnat să procedați la ceea ce ați făcut. Pentru noi așa dar există două motive puternice de fericire: venirea în contact cu spiritul și tradiția ardeleană și salvarea dela o cădere în devenire.

Acestor motive, P. S. Stăpâne, astăzi când părăsim școala în care ne-am pregătit pentru viața duhovnicească de a conduce pe fâgașul mântuirii turmele ce ni se vor încredința, noi cei cinci fii ai altor Eparhii ce expresie de mulțumită, în rezolvirea lor, vom da? Nu putem face altceva, decât o promisiune: promisiunea că vom duce cu noi, în sufletele noastre, duhul dragostei și al blândeții, duhul înțelegerii și al bunătății, pe care zilnic le-ați turnat, din belșug, în candelile sufletelor noastre, în acest timp de 4 ani. Vom duce cu noi la părinții și la frații noștri, la turmele noastre și în întregile Eparhii unde vom sluji altarelor Domnului, duhul marelui Șaguna în care P. S. Voastră ne-ați crescut și nu vom uita niciodată, că în toate greutățile ce ni se vor ivi în calea spinoasă a vieții, vom avea un sprijin în sufletul P. S. Voastre, care ne veți călăuzi și în viață, ca și aici, din depărtare, cu aceeași dragoste de părinte devotat. Exemplele frumoase de intensă trăire duhovnicească pe care P. S. Voastră ni le-ați prilejuit în atâtea ocazii, rămânând adânc săpate în sufletele noastre, vor fi pentru noi un stimulent, un imbold, și vom căuta să le tra-

ducem în fapte și să le împrumutăm și credințioșilor ce ni se vor încredința spre conducere. Icoana vie a P. S. Voastre, pe care adânc am săpat-o în sufletele noastre, va rămâne vie și totdeauna ne va aminti de marele vlădică Andrei al Aradului.

Seria vorbirilor o încheie P. S. S. Părintele **Episcop Andrei** prin cuvântarea pe care o publicăm în fruntea revistei.

Serbarea s'a încheiat prin cântarea „Pre Stăpânul.“

După chipul și asemănarea lui Hristos

Viața creștinească e o operă de artă și-o lucrare supraomenească. Se făurește după un model mai mult decât omenesc. Mai mult decât omenesc și totuși omenesc în toate privințele, în toată puterea; singur răul lipsind din acest model, răul care e dușmanul nu numai al omenescului ci al oricărei existențe.

În Hristos se împlinește vorba aceasta a lui Menandru: „Să ști că i lucru minunat omul, atunci când e într'adevăr om.“ Datorită acestei icoane ideale a neamului omenesc, putem râsufla ușurați după atâtea balăciri în întuneric cari ne-au îngrozit și ne-au făcut să n'avem încredere nici în noi și nici în nimeni.

Ce bucurie, ce îmbărbătare să vezi chipul acesta neprihănit, măreț, această mlădiță domnească colo în piscul unei istorii care ar fi fără el așa de jalnică și de groaznică! Prin Iisus se restatornicesc în lumea aceasta becisnică drepturile frumosului și-a-le adevărului. Deasupra morței care în fiecare zi sapă mai adânc mormântul unei omeniri pieritoare, face să plutească viața: „Cel ce crede în mine va fi viu, chiar dacă va muri.“

Da, omul e destul de însemnat spre a fi reprezentat de acela care, fiind Dumnezeu, a voit să se numească Fiul omului; și orice s'ar spune, omenirea e o oaste de cinste cu un astfel de conducător în fruntea ei.

Domnul Hristos ne arată omul în toată mărimea lui pământească și cerească. Și-a luat asupra-și toate cele ale trupului, el fiul Mariei și-a naturei, strop de sânge din vâna pământului, cum zice poetul.

Odată cu trupul, a luat neputințele și măreția care le ridică; sărăcia și munca care le împodobeste; suferințele și eroismul care le sfințește. Cu un astfel de omenesc în el, a găsit și le-a iubit pretutindenea în cer și pe pământ urmele Tatălui său.

Fiindcă era desăvârșit, putea să nu ne descopere pe Tatăl. Să pună un perete între noi și el așa cum făcea Olimpul cu muritorii și divinitatea. Înspre acest Dumnezeu însă, în preajma căruia e locașul nostru cel de totdeauna, n-a încetat nici o clipă să ne îndrepteze privirile, să facă să ni se înalțe inimile ca și către o țintă adevărată.

Și fiindcă nu se mulțumea numai cu vorba, s'a repezit înainte arătându-ne calea. Moartea lui e o îndârjire hotărâtoare; un fel de gest des-ădăjduit de a ne arata cerul. Fericire care nu numai grăiește ci și lucrează; ceva ce-i întărește spusele, Predica de pe munte: până și moartea e viață; moartea și tot ce-i seamănă: sărăcie, smerenie, jertfă.

De moartea lui Hristos a fost apoi nevoie și spre a ne da acea impresie puternică despre cer. Viața lui era de mult acolo și ne chema și pe noi. Atât numai că nu știam nimic. Moartea lui despăcând pământul prin izbirea lui cu crucea, dându-l la o parte, ne silește să urcăm. De-acum înainte locașul vieții adevărate ne poștește și mai stăruitor.

Nu însemnează că prin aceasta i-a fugit omului pământul de sub picioare, că s'a despodobit cumva și s'a micșorat. Dimpotrivă s'a întregit, Domnul Hristos scoțând la iveală hotarul dintre trup și suflet, dintre pământ și cer, dintre vremelnic și veșnic și, politicește, dintre insul nemuritor și grupurile muritoare, s'a părut că disociază, strică omul și lumea păgână s'a simțit tare jignită. Adevărul e însă, că Domnul Hristos l-a complectat, l-a împlinit pe om. L-a pus în adevăr-atul lui rost: trupul să fie cât mai mult în preajma duhului, sa-i fie chiar supus. Nu i vina lui Hristos dacă necredințioșia noastră se împotrivesc și dacă între două căi: cea păgână, sfătuitoarea trupului și cea creștină pe care apuci la îndemnul sufletului, omenirea e mai nehotărâtă decât Ercule.

Există un plan dumnezeesc al vieții noastre. Un mers ideal al întâmplărilor care pășește alături de cursul real al evenimentelor. Să obții în tot lungul acestui mers potrivirea e supra omenesc; să nizuiești într'acolo e virtute; să izbutești urmând pe Iisus în forma propriei tale vieți și în măsura ajutorului oferit de harurile lui e fericire.

Întrebările acestea trei: Ce vrea Dumnezeu cu mine? Ce-ar face Hristos în locul meu? și care e datoria mea? nu fac decât una și aceeași întrebare. Creștinătatea se silește din răspuneri să răspundă cum se cuvine acestor chemări; adesea însă nu reușește decât prin sfinți. Dar chiar și numai o ceată de aceasta de sfinți înșirată de-a-lungul veacurilor în ogorul duhovnicesc e ceva. Ori cum, prin ei drumul omenirii e presărat cu lumini. Cu ei, suspinele, scrâșnirile și țipetele vieții sunt amestecate cu binecuvântări și cântece; ba ce e mai minunat cele dintâi se pot preface în acestea din urmă.

Chiorchinul de strugure e bucurie; vinul e-o bucurie și mai mare. Hristos trăind printre ai săi ațâță bucuria prin virtute și iubire făcând o mână de aleși. Trecând însă prin teascul crucii cu acești aleși după el, a creiat bucuria adevărată a lumii, pe care o poate gusta fiecare. Crucea cu toate părțile și fețele ei e însăși viața. Leagă pământul de cer; răsăritul de apus; înălțimile, depărtările și adâncimile; cuprinde durerile și bucuriile; nevinovăția și păcatul iertat; smerenia și slava; omenirea noastră și dumnezeirea Fiului Omului.

Spre a și lumea deplin făcută i-a trebuit uu Betleem; spre a-și ajunge scopul i-a trebuit Golgota și înălțarea de pe muntele Eleonului ca dela o margine a pământului. De aceea ce-i cari vreau să moară și nu vreau să se îmbrace întru

Hristos, se leapădă de chemarea lor și ies din lumea dumnezeiască spre a cădea în aceea a diacolului. A-ți potrivi viața cu Hristos însemnează să-ți porți crucea și să ajungi la învierea ta.

Când grăiește sau se arată Iisus, măruntele realități încep să tacă; plăpândeale nădejdi fac loc necuprinsei nădejdi adusă și împlinită de el; gândurile de toate zilele amuțesc ori se topesc în gândul mare adus de Evanghelie; ieșim din căile glodoase, pline de spini și cari nu duc nicăderi și apucăm pe drumul împărătesc pe care, colo înainte e Fratele nostru.

Căutând să te asemeni în chip smerit lui Hristos, însemnează a I te asemena deja într'un fel oarecare. Cum zicea Pascal despre această căutare: „Nu m'ai căuta dacă nu m'ai fi și găsit deja“!

Trebuie să te îndemni din ce în ce mai mult la această căutare, asemănare cu Hristos: să lucrezi virtutea, să înduri suferința, să porți crucea în toate înțelesurile ei, să mori cu alte cuvinte, spre a trăi. Fiindcă e firesc să moară omul pentru a se face dumnezeu, după cum a fost firesc ca Dumnezeu să se facă om și să guste moartea, spre a arăta omului cum poate ajunge dumnezeu. P.

Despre ce să predicăm?

La Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, în 24 Iunie 1942, să vorbim despre **Profeții**.

Preotul Zaharia, după ce fiul său a primit numele Ioan, umplut de Duhul Sfânt a grăit, zicând: „Binecuvântat este Domnul Dumnezeu lui Israil, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său și ne-a ridicat Mântuitor puternic din casa lui David, sluga sa, precum a grăit din veac prin gura sfinților săi prooroci... Iar tu pruncule, prooroc al celui Preainalt de vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile lui, să dai poporului său cunoștința mântuirii întru iertarea păcatelor“ (Lc. 1, 67—77).

Sf. Ioan Botezătorul este ultimul și cel mai mare profet (Lc. 7, 28). El încheie șirul marilor vizionari și oameni ai lui Dumnezeu, care formează elita morală, gloria unică a poporului iudeu înainte de venirea Mântuitorului.

Niciun popor n'a avut profeți și nu s'a bucurat de grația de-a i se prevesti viitorul, în afară de iudei.

Prin profeți s'a descoperit omenirii legea morală, voința lui Dumnezeu, venirea Mântuitorului și planul mântuirii. Ei sunt „alesii“ (Ier. 1, 5), „în-suflații“ (Numeri 11, 25; Deut. 18, 18; II Petru 1, 21), „văzătorii“ (I Sam. 9, 9, 19; II Sam. 24, 11), oamenii și trimișii lui Dumnezeu în lume (Deut. 33, 1; Mt. 23; 34). Ei au darul prezicerii întâmplărilor viitoare (Fac. 49, 1) și al facerii de minuni (Evr. 11; 33—5); ei vestesc venirea și prezic viața Mântuitorului în profetiile mesianice; chiamă

prin cuvinte de foc poporul la pocăință și anunță mântuirea și pedepsirea păcătoșilor (II Regi 17, 13; Is. 13, 6, 9).

Profeția este un dar al Duhului Sfânt, care „a grăit prin prooroci“, adică i-a inspirat; le-a luminat mintea „cu dumnezeiești străluciri“ ca să înțeleagă tainele cerești, să deslege enigmatul, să vadă evenimentele viitoare care nu pot fi cunoscute pe cale naturală și să le vestească oamenilor.

„Niciodată proorocia nu sa făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit, mânați fiind de Duhul Sfânt“ (II Petru 1, 20—21; Rom. 12, 6; I Cor. 12, 4—11; 13, 2, 8; 14, 1, 22).

Autorul profeției este așa dar Dumnezeu (Is. 42, 8—9; 43, 12; 45, 21; 46, 10; 48, 3; Dan. 2, 28—9; Fapte 3, 20—22; 7, 37; Ef. 4, 11). „Numai Dumnezeu știe cele viitoare“ (Origen). El dă omului puterea de a vedea peste veacuri înainte și de a vesti întâmplările viitoare. El descopere profetului tainele viitorului și faptele care au în vedere un scop religios moral; face din el organ al revelației, făclie a Duhului care „arată pe Cuvântul vieții și luminează plinirile pământului“. De aceea profeția este, ca și minunea, un semn al descoperirii dumnezeiești, o dovadă despre dumnezeirea creștinismului, un criteriu după care se deosebește revelația divină de înțelepciunea omenească.

Profeția este legată de preștiința lui Dumnezeu, pentru care nu există trecut, prezent, sau viitor, deoarece Dumnezeu nu cade sub categoria timpului. Dumnezeu e mai presus de timp și de spațiu; în raport cu timpul e veșnic, în raport cu spațiul e nemărginit.

Năzuința de a desvălui tainele viitorului și semnele timpului e o credință generală, ceea ce înseamnă că profeția e posibilă. Oracolele și toate profețiile false, arată ca și minunile false, pe cele adevărate.

Profețiile zidesc Biserica (I Cor. 14, 4) și insuflă profeții (Dan. 10, 14; Amos 3, 7; Fapte 3, 18; II Petru 1, 21); luminează ca făclii în întuneric (II Petru 1, 19) și fac fericiți pe ceice le ascultă (Apoc. 1, 3; 22, 7).

Autoritatea unică de care se bucură profețiile vine din originea lor dumnezeiască și din împlinirea și verificarea lor istorică, la care se mai adaugă forța morală a profetului. De aceea sf. ap. Pavel ne îndeamnă zicând:

— „Duhul să nu-l stingeți, proorociile să nu le defăimați“ (I Tes. 5, 19—20); aduceți-vă aminte de ele (II Petru 3, 2), respectați-le și credeți în ele (Lc. 24, 25; II Par. 20, 20), pentru că sunt semnele revelației divine și darurile Duhului Sfânt.

Biserica ne dă cel dintâi exemplu de respect și de credință față de profeții. La slujba Litiei,

din ajunul sărbătorilor, a rânduit *paremiile*, care nu sunt altceva decât *profețiile* care privesc sărbătoarea respectivă. Iată de pildă, la L. tia dela Nașterea Sf. Ioan Botezătorul se cetește dela *Facere* cap. 17, 15—17; 21, 1—8, unde e vorba de nașterea lui Isaac asemănătoare cu a sf. Ioan Botezătorul, din *Cartea Judecătorilor* 13, 2—21 despre nașterea lui Samson iarăși asemănătoare cu nașterea și viața sf. Ioan și din *Isaia* cap. 40, în care se prevestește icoana și misiunea Inaintemergătorului Ioan, „glasul care strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui“ (cf. Mt. 3, 3).

Toate sărbătorile, dar mai ales cele împărătești, își au *paremiile* și *profețiile* lor, prin care se învederează deodată însemnătatea și puterea lor de documentare și convingere.

Împreună cu *profețiile* noi respectăm în chip deosebit și *profeții*. Ei sunt necinstiți în patria lor (Mt. 13, 57; Lc. 4, 24; In 4, 44), dar au rămas peste toate veacurile „sfeșnice“ care au luat lumina din Lumină și exemple de suferință și îndelungă răbdare (Iac. 5, 10), glasuri care au mustrat în numele lui Dumnezeu ticăloșiile oamenilor și au vestit osânda și fericirile ce urmează pocăinței.

Nu trebuie să uităm că Dumnezeu răzbună sângele *profeților* (Apoc. 16, 6; 18, 20, 24); răsplătește pe cine-i ascultă (Mt. 10, 41; Evr. 6, 10) și pedepsește pe cine-i prigonește (Mt. 23, 29—38; Lc. 11, 47—51).

Profeții împreună cu apostolii, martirii, mărturisitorii și toți sfinții, formează cununa de mărire a Bisericii, uneltele prin care a lucrat Duhul Sfânt și ostași prin care a biruit în lume Cuvântul lui Dumnezeu, iar *profețiile* sunt tot atâtea minuni prin care s'au descoperit oamenilor gândurile, voile și planurile lui Dumnezeu, ca astfel în ziua dreptei judecăți care va veni la sfârșitul veacurilor oamenii fărădelegilor să fie *fără cuvânt de răspuns* (Rom. 2, 1,5), fără nicio scuză.

Profețiile, ca și toate cuvintele Domnului, sunt lumină dela Dumnezeu, ca să umblăm pe căile Lui.

— „Umblați până când aveți lumina, ca să nu vă cuprindă întunerecul. Căci cine umblă în întunec nu știe unde merge. Până când aveți lumina credeți în lumină, ca să fiți fiii luminei“ (In 12, 35—6).

Sâmbetele *Oscoiului Mare* cuprinde o mulțime de cântări sfinte, în care se amintesc și se preamăresc *profeții* și darurile Duhului Sfânt, care au rodit în ei din belșug.

Incheiem cu aceasta:

— „Ca niște vase ale dumnezeieștilor daruri, de Dumnezeu grăitorilor prooroci, rugați-vă să ne facem și noi locașuri ale Duhului, care strigăm: toate

lucrurile pe Domnul lăudați-l și-l precinălțați întru toți vecii“.

*

În **Dumineca 5-a după Rusalii**, la 28 Iunie 1942, să vorbim despre **dreptate**.

Sf. ap Pavel scrie Romanilor, despre Iudei, că „*necunoscând dreptatea lui Dumnezeu și căutând să-și statornicească dreptatea lor, dreptății lui Dumnezeu nu s'au supus; căci sfârșitul legii este Hristos, spre îndreptarea tot celui ce crede*“ (10, 3—4).

În aceste cuvinte este învinuit un popor întreg — un popor ucigător de *profeți* (Mt. 23, 29—33) — că n'a înțeles ce-i dreptatea. Iudeii își închipuiau că dreptatea constă în împlinirea formală și ceremonială a „legii“. Din închipuirea aceasta s'a născut secta fariseilor, atât de aspru mustrată și osândită de Mântuitorul (Mt. 22—23; Lc. 18, 10—14).

Ce este *dreptatea*?

Din punct de vedere creștin, dreptatea nu e numai virtutea de a da fiecăruia ceea ce i se cuvine. Înainte de a fi o virtute morală, dreptatea este o problemă de renaștere și mântuire.

În starea de păcat, omul aplecat, încovoiat, gârbov; e într'o stare nefirească; nu e drept; e strâmb. În starea aceasta erau toți păgânii, elinii și iudeii; toți erau sub păcat și *nimeni drept*, pentru că *toți s'au abătut dela calea mântuirii* (Rom. 3, 9—12). Toți căutau să-și statornicească dreptatea lor, nu dreptatea lui Dumnezeu. Cât de falsă era dreptatea aceasta, ne-o arată răstignirea Mântuitorului, uciderea *profeților* și apostolilor, prigoana Bisericii, ș. a. Chiar fariseul Saul, devenit Pavel Apostolul, mărturisește că atunci când prigoana pe creștini trăia în *dreptatea legii* (Fil. 3, 6), adică într'o dreptate formală, sectară, falsă.

Dreptatea creștină se descopere în *Evangelie prin credință* (Rom. 1, 16—17) și este înainte de toate *îndreptare*; e urmarea și slujirea lui Iisus Hristos (II Cor. 3, 9); o reformă a vieții personale prin harul și evanghelia Mântuitorului care a venit în lume să ne învețe cum să trăim, „în sfințenie și dreptate“ (Lc. 1, 75). Tot ce rămâne neîndreptat prin lege, se îndreaptă prin Iisus Hristos (Fapte 13, 39).

El s'a făcut pentru noi păcat, s'a coborât în lumea fărădelegilor ca prin El să dobândim dreptatea lui Dumnezeu (Fil. 3, 9), dreptatea care rămâne în veac (II Cor. 9, 9). El a iubit dreptatea și a urât fărădelegea (Evrei 1, 9); El a acuzat pe farisei că zeciuesc verdețurile și trec cu vederea dreptatea și iubirea lui Dumnezeu (Lc. 11, 42) și tot El ne îndeamnă să căutăm mai întâi dreptatea și înmăraț a lui Dumnezeu (Mt. 6, 33).

Dreptatea creștină nu se face după litera

legii, care omoară, ci după duh (II Cor. 3, 6). Izvorul ei adânc este *conștiința* și puterea ei nebiruită e *credința*. Smulșă din adâncurile nepătrunse ale conștiinței religioase și morale, dreptatea prea adeseori devine nedreptate strigătoare la cer; nu se poate nici identifica, nici legaliza, nici împărți. Dreptatea dreaptă presupune o conștiință curată și o credință vie, cum a avut Avraam, prietenul lui Dumnezeu, când a fost gata să aducă jertfa pe fiul său Isaac (Iac. 2, 21—4).

Nu „legea”, ci credința asigură dreptatea. Omul prin credința în Iisus Hristos se îndreptează (Rom. 3, 22; Gal. 2, 16; Fil. 3, 9), căci „dreptul prin credință va fi viu” (Gal. 3, 11), prin credința lucrătoare prin dragoste și fapte bune (Iac. 2, 20—4). Dacă cineva crede că dreptatea vine din „lege”, din împlinirea formelor și ceremoniilor, „Hristos a murit în zadar” (Gal. 2, 21). Prin „faptele legii” ne depărtăm de Hristos (Gal. 2, 16; 5, 4); prin trăirea după Evanghelie, în credință și har, dobândim îndreptarea, sfințirea și răscumpararea (I Cor. 1, 30).

Viețuirea după dreptate e *moarte față de păcat* (I Petru 2, 24; I In 3, 7—8). Omul lui Dumnezeu, omul cel nou, creștinul cel bun umblă „în dreptatea și sfințenia adevărului” (Ef. 4, 24); umblă în virtute și har, adică drept, sănătos, cu fruntea ridicată dela pământ și împăcat cu Dumnezeu.

Dobândită odată îndreptarea, urmează viața întreagă trăirea în *virtutea dreptății*. Pentru nimic în lume nu sunt atâtea nemulțumiri sociale și nu se fac atâtea revoluții și răboaie, ca pentru dreptate. Sf. Scriptură — care ne este de folos spre îndreptare (II Tim. 3, 16) — laudă foarte mult virtutea dreptății în versuri și capitole întregi, unele mai frumoase decât celelalte (vezi: Pilde 3, 33; 4, 26—7; 10—12; 14, 34; 15, 8; 17, 15; 29, 2, 26; Înțel. 1, 1, 15; 3, 1, 19; Sirah 27, 8; Rom. 2, 13; 3, 5; 14, 17). Dreptatea e sceptra împărăției lui Dumnezeu (Evrei 1, 8). „Calea dreptății” (II Petru 2, 21) e calea mântuirii; „cununa dreptății” (II Tim. 4, 8) e cununa fericirii veșnice.

Evanghelia Domnului ne învață să nu judecăm după față, ci după dreptate (In 7, 24), fără părtinire (Rom. 2, 11; Gal. 2, 6; Ef. 6, 9) și fără mânie, căci unde e mânie nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu (Iac. 1, 20). Dumnezeu judecă drept și pedepsește păcătoșii (Rom. 2, 5; Fapte 17, 31). Cine face nedreptatea, va lua plată nedreptatea pe care a făcut-o (Col. 3, 25). Satana și slujitorii lui se prefac adeseori slujitorii dreptății, dar sfârșitul lor va fi după faptele lor (II Cor. 11, 14—5).

Împărățiile fără dreptate sunt o mare adunătură de hoți (Fer. Augustin), care se dărâmă unele pe altele și se nimicesc.

Casele care nu se fac după legile zidirii se dărâmă (la cel dintâiu cutremur); împărățiile când nu țin seama de legile veșnice ale dreptății și moralității, se răstoarnă.

Noi creștinii trebuie să ne însemnăm, odată pentru totdeauna, că „dreptatea e pâinea popoului”, iar legea morală e prietenul și puterea celui slab: apără de puterea nedreptății.

Orice slujbaş al-statului trebuie să știe că este un servitor al legilor morale și un împărțitor de dreptate. Nu este Domn, căci numai Dumnezeu e Domn. Funcționarul este slugă. *Cel ce vrea să fie mai mare, acela să fie sluga tuturor* (Mc. 10, 44); dar nu o slugă netrebnică, ci una adevărată, cinstită, înțeleaptă și dreaptă.

Unde e lege morală și dreptate, este ordine și nu e lipsă de arme. Unde nedreptatea strigă la cer, armele nu mai au nicio putere; se tocesc cum s'au topit săbiile păgânilor, care ucideau pe creștini. Unde e dreptate, acolo e pace, frăție și bunăînțelegere între oameni și între neamuri.

Legile morale sunt date ca să fie ținute și respectate. Legea e aspră, dar e lege (Dura lex, sed lex). Romanii mai spuneau că dreptatea trebuie făcută chiar dacă s'ar prăbuși lumea (Fiat justitia percat mundus).

În predica de pe munte, Iisus Hristos ne dă această lege veșnică pentru împărțirea dreptății: „*Toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea, că aceasta este toată legea și proorocia*” (Mat. 7, 12). Toată religia, toate legile se cuprind în acest adevăr: *Fă tot ce ai dori să-ți faci și ție altal; sau ceace ție nu-ți place, altuia nu face*. Fii drept și ține legea, *fără pată și fără vină* (I Tim. 6, 14).

„...Cugetă că ești creștin

„Și că dincolo de groapă îți va pune mâna în piept

„Cel de sus și vei da seamă, de ai fost strămb

„Ori de-ai fost drept”.

(Al. Vlașă)

Să fii om cinstit, om de omenie, om de treabă; să-ți faci slujba deplin, să-ți îndeplinești datoriile morale și civile cu conștiința curată și să slujești oamenii cu dragoste creștinească și cu dreptate frățească. Atât se cere oricărui slujbaş creștin.

Când ești drept n'are nimeni ce-ți face, chiar dacă te-ar omorî, căci omoară numai trupul, iar sufletul rămâne curat. Când ești nedrept, atunci chiar dacă nu te pedepsesc oamenii, și scapi de judecata lor, te bate Dumnezeu, mult mai rău decât oamenii.

Să lăpădam așa dar păgânătatea și să urmăm dreptatea lui Dumnezeu (Fil. 3, 9; I Tim. 6, 11; II Tim. 2, 22; Tit. 2, 12), dreptatea cea *sfântă* care e roada luminii (Ef. 5, 9). Cine viețuiește în drep-

tate umblă în lumină, trăește fără prihană, urmează voia lui Dumnezeu.

— „*Fie, Doamne, mila ta spre voi, precum am nădărdit întru tine. Binecuvântat ești Doamne, învață-ne îndreptările tale. Binecuvântat ești Stăpâne, înțelepțește-ne cu îndreptările tale. Binecuvântat ești Sfinte, luminează-ne cu îndreptările tale. Doamne, mila ta e în veac, lucrurile mâinilor tale nu le le trece cu vederea. Ție se cuvine lauda, ție se cuvine cântarea, ție mărire se cuvine: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor*”.

Reviste

Cronica Romanului închină numărul său din Mai Iunie 1942 memoriei episcopului Melchisedec al Romanului, dela moartea căruia s'au împlinit 50 ani.

Viața și opera cărturarului episcop este cuprinsă în articole semnate de P. S. Episcop Lucian, Prof. S. Mehedinți, Arhim. I. Scriban, Prof. S. Reli, Prof. M. Seșan, Arh. Veniamin Pocitan și alții, toate scrise cu miez, cu date prețioase și amintiri interesante din activitatea marelui ierarh al Romanului, dela care ne-au rămas nu mai puțin de 23 lucrări istorice, 12 didactice, 10 rituale și 17 diverse alte lucrări.

P. S. Episcop Lucian prezintă personalitatea și activitatea sa multilaterală în următoarele rânduri:

„Melchisedec a dominat întreaga noastră Biserică, prin vasta sa inteligență și cultură, prin caracterul său neînfrânt, prin dinamismul său rodnic, prin înțelepciunea sa evanghelică și prin întinsele sale relațiuni culturale, politice și bisericesti, atât de firești pentru o asemenea personalitate care pășea cu aceeași siguranță de sine și cu aceeași cuceritoare autoritate, dela Eparhie la Sfântul Sinod, dela Sinod la Senat și dela Senat în incinta Academiei și chiar pe banca ministerială. Forță reală în cuprinsul bisericesc al Principatelor Unite și mai apoi al tânărului nostru Regat, Melchisedec a fost și un simbol activ al viitoarei întregiri naționale și bisericesti prin legăturile pe cari le avea cu vlădicii din provinciile subjugate, printre cari amintim, pe mitropolitul *Silvestru Morariu* al Bucovinei, pe episcopul *Ioan Meșianu* al Aradului și chiar pe mitropolitul *Ardealului*, marele *Andrei Baron de Șaguna* deși cu acesta din urmă legăturile n'au fost directe. Vlădici și profesori de teologie din aceste provincii, îi cereau sfaturi, îndrumări sau referințe științifice, după cum atâția alții dintre oamenii bisericesti din Regat și dintre fruntașii cul-

turii noastre i se adresau pentru servicii asemănătoare. Iar faima lui depășise chiar și hotarele ortodoxiei românești pentru a face din el un ambasador, fie al intereselor românești, ca de pildă la curtea imperială din St. Petersburg, fie al ortodoxiei, ca de pildă la Bonn, în fața vechilor catolici.”

Informațiuni

■ **Dr. Prof. Ion Petrovici**, Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor, a împlinit 60 ani. Guvernul, Academia Română, Corpul didactic și alte societăți literare și așezăminte culturale au încrestat după cuviință evenimentul pe răbojul vremii. Nu mai puțin Biserica face eminentului filosof, literat și bărbat de Stat urarea ca bunul Dumnezeu să-i păstreze bogăția și frumusețea harurilor cu care l-a împodobit și mai departe, pe aceeași linie — ascendentă, — cu aceeași putere de muncă — plină de elan —, și cu acelaș respect față de „practica metafizice” — care e religia, — ca și până acum.

■ **Societatea de lectură „Episcopul Grigorie”** a studenților dela Academia Teologică din Arad, în cursul anului școlar 1941/42 a ținut 12 ședințe literare, 3 ședințe publice și 3 ședințe de propagandă misionară la sate; a comemorat pe mitropolitul Șaguna și pe episcopul Grigorie Comșa patronul societății. Cu însuflețire și avânt, studenții au luat parte activă la manifestarea căderii Odesei, la sărbarea datinelor de Crăciun și a Duminecii Ortodoxiei, precum și la comemorarea Memorandului.

Societatea a redactat revista „Catehetul” — se pare că astăzi e unica revistă a studenților în teologie, la noi, — și prin corul ei a participat la diferite înmormântări, ca din ofrandele primite să-și mărească biblioteca.

Activitatea aceasta mănoasă — semn al unei conduceri dinamice, — pe lângă cea didactică propriu-zisă, este o dovadă bună că studențimea arădană are deplin dezvoltat simțul datoriei și trează conștiința răspunderilor prezente și viitoare.

■ **O frumoasă icoană a Mântuitorului** a fost lucrată de d-șoara Fulvia Păcățian profesora de desen la liceul comercial de fete din Arad, ajutată de elevele Maria Țunea cl. VI, Maria Iga cl. VI și Silvia Moțiu cl. IV, — în orele de educație, apoi dăruită în memoria eroilor români de Liceul comercial de sub conducerea d-nei dir. Lucia Neferu, bisericicii din Tulcin-Transnistria, după ce a fost sfințită în cadrul serbării sfârșitului de an de păr. prof. Ioan Berghian.

Dimensiunile icoanei sunt de 1 m. \times 2 m. lucrată pe lemn în culori de ulei. Fondul e de aur veritabil.

Inregistrăm cu bucurie opera de valoare artistică a d-șoarei Păcățian, fiica P. C. Icon St. Mihai Păcățian cons. ref. i. r. precum și fapta de valoare simbolică a Liceului de fete, menită a întări pe temeiuri creștine unitatea și solidaritatea națională între Arad și Tulcin.

■ **Cercul religios Bocsig-Ineu** s'a întrunit Duminecă în 14 Iunie în com. Mănerău. Au participat preoții cercului. La Priceasnă a predicat pr. A. Moise iar la parastasul eroilor locali, pr. I. Tau din Șomoșcheș.

După masă preoțimea a participat la Școala Duminecală, unde în cadrul unui program bine ales a conferențiat președ. desp. Ineu al asociației clerului „A. Șaguna” Pr. I. Comșa despre Școala Duminecală și însemnătatea ei întru formarea creștinilor ortodoksi practicanți.

În conferința intimă, preoțimea a debătut probleme în legătură cu metodele cele mai potrivite pentru activarea Școalei Duminecale. L.

■ **Mulțumire.** Oficiul parohial ort. rom. din Prăvăleni, mulțumește și pe această cale Dlui comandant al Bat. 17 V. Munte p. a. pentru dragostea cu care a primit apelul nostru, îngăduind să se colecteze și să se trimită de pe front pentru biserică noastră frumoasa sumă de 30.144 lei, Domnia Sa fiind primul care subscrie.

Aducem mulțumiri D. D. ofițeri, subofițeri și ostași care au contribuit cu ceva precum și P. C. Pr. Cpt. Gh. Bica, Plut. Mătase Grigore și Serg. T. R. Tudosie Ban, cari pe lângă danii au depus cea mare muncă pentru colectarea banilor.

Dumnezeu să le ajute și să-i păzească în lupta ce o duc acolo pentru apărarea Bisericii și a Patriei.

An.

■ **Minunata icoană dela Kerçi.** Zilele trecute a fost adusă la Craiova și așezată în catedrala Mitropoliei Olteniei icoana de aur curat a Mântuitorului, pe care bravii noștri soldați olteni au găsit-o în pământul răscolit de bombe, în apropierea orașului Kerçi. Icoana această minunată a stat, timp de 25 ani, ascunsă în pământ de urgență bolșevică, iar acum când armata germano-română a pornit la cucerirea peninsulei Kerçi, în toiul luptei, soldații olteni au dat peste ea. Pământul a scos-o la iveală, iar bravii noștri soldați au văzut în ea o minune, care, peste puține zile i-a și dus la marea biruință dela Kerçi.

Nr. 2880/1942.

Comunicat

P. C. Preoți sunt invitați să sfătuiască pe absolvenții cursului primar, cari dovedesc aptitudini muzicale și dragoste față de biserică să urmeze Școala Normală confesională „Dimitrie Țichindeal” din Arad. Condițiunile de primire, cât și data examenului de admitere pentru cl. I se vor publica în cursul lunii Iulie a. c.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 13 Iunie 1942.

† **Andrei**
Episcop

Prof. Caius Turicu
consilier ref. eparhial

Nr. 2951/1942.

Concurs

Se publică concurs *din oficiu* cu termen de 8 zile pentru îndeplinirea postului bugetar dela Stat de *cântăreț bisericesc* din parohia Șomoșcheș, protopopiatul Ineu.

V e n i t e :

1. Sesia cantorală de 2 jug.
2. Stolele legale,
3. Salarul dela Stat.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Cântărețul numit la acest post vacant va plăti toate impozitele după beneficiul cantoral din al lui.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 13 Iunie 1942.

† **Andrei**
Episcop.

Prof. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.

Nr. 2850/1942.

Catedre vacante

la Școala Normală confesională „D. Țichindeal”:

1. Limba Română,
2. Istorie,
3. Științe Naturale,
4. Matematici,
5. Limba germană 9 ore răslețe,
6. Limba latină 3 ore răslețe.

Candidații își vor înainta cererile provăzute cu cele necesare Consiliului Eparhial până la data de 15 Iulie 1942.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 13 Iunie 1942.

† **Andrei**
Episcop.

Prof. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.